

LA QUOTIDIANA

FMR Fundaziun Medias Rumantschas, Via da Masans 2, 7000 Cuirra, 081 544 89 11, redacziun@fmr.ch

«Inculpaziuns betg fundadas»

Walter Schlegel, cumandant da la Polizia chantunala, declera daco che dus aspirants restan en il corps. **Pagina 2**

Ina pluna credits e midaments persunals

La radunanza communal da Zerne ha decis davart blers daners. Il proxim onn è previs in gudogn. **Pagina 7**

FMR FUNDAZIUN
MEDIAS
RUMANTSCHAS

südostschweiz

LECTURA RUMANTSCHA

GABRIELA RIEDI/FMR

Digren da chavriels

En Surselva stagnescha la populaziun da chavriels sin in bass nivel. Quai mussa il rapport davart la planisaziun da chatscha dal chavriel che l'Uffizi da chatscha e pestga dal chantun Grischun ha publicà l'october 2025. Il motiv sajan ils effects dal strengt enviern 2017/18 ed ils gronds animals da rapina, il lufed il luf-tscherver. Da temair per la populaziun na saja dentant betg: il chavriel vegnia a frida fetg spert cun novas situaziuns ed haja in grond potenzial da reproducziun, uschia *Patrizio Decurtins* da l'Uffizi da chatscha e pestga dal Grischun. **Pagina 5**

Abitaziuns cooperativas cun agid da la vischnanca

La Societad d'abitadi Lantsch vul porscher cun in nov project 29 abitaziuns pajablas. VISUALISAZIUN SOCIETAD D'ABITADI LANTSCH

La Societad d'abitadi Lantsch vul porscher spazi d'abitar pajabel. In emprim project cooperativ ha ella gia realisà. Uss ha ella planisà in segund project a Lantsch cun quater chasas ed en tut 29 abitaziuns per 22,5 milliuns francs. L'emprim vuleva la societad cofinanziar quel project cun vender intginas abitaziuns, ha dentant midà avis per evitar che gist quellas abitaziuns vegnian objects da speculaziun. Tschertgà agid ha la societad tar la vischnanca. Lezza vegn a decider il mardi davart in credit da 3,4 milliuns francs. **Pagina 9**

Trais dunnas per la Regenza

Valérie Favre Accola è la terza donna che vul vegnir successura da Jon Domenic Parolini. FOTO LIVIA MAUERHOFER/SOMEDIA

La gievgia passada ha la Partida populara svizra nominà *Valérie Favre Accola* sco candidata per las elecziuns da la regenza grischuna l'auter onn. Il verdict era cler: Ella ha recaltgà 170 da 225 vuschs, ses adversari *Walter Grass* be 50. La surpraisa saja stada gronda, ha ditg la nova candidata. Cun ella sa preschentan fin uss era *Nora Saratz Cazin* ed *Aita Zanetti* per la successiun da cusseglier guvernativ *Jon Domenic Parolini*. «Jau sun loscha che nus avain per il mument en il Grischun dapli candidaturas da dunnas che dad umens, quai è bain istoric», ha ditg Valérie Favre Accola. **Pagina 3**

A revair e bun divertiment cun la Lectura Rumantscha!

«Il cavriel s'adattescha»

La populaziun dil cavriel ei sestabilisada sin bass nivel en Surselva ils davos onns. Suentar il streng unviern 2017/18 eis ella buca serevegnida, era pervia dil luf e dil luf-tscherver. Il cavriel ei denton in animal che s'adattescha alla situaziun.

HANS HUONDER/FMR

Il rapport davart la planisaziun da catscha dil cavriel 2025 digl Uffeci da catscha e pesca dil cantun Grischun muossa che la populaziun dil cavriel ei stagnada en Surselva. Suentar il streng unviern 2017/18 che ha reduciu marcantamein quella, eis ella buca serevegnida da num. Quei muossa la stastica da bucs sittai, in dils impurtants indicaturs per giudicar la grondezia dalla populaziun dils cavreuls. El district I – la part su dalla Surselva – ei il contingent da

«Il cavriel vegn a frida fetg spert cun novas situaziuns.»

Patrizio Decurtins, Uffeci da catscha e pesca dil cantun Grischun

cauras lubidas duront la catsch'aula vegnius reducius. Pigl uffeci ei la situaziun buca alarmona, era buca en connex cul diember da lufs e lufs-tscherver carschent ch'ei gronds inimigs dil cavriel. «Il cavriel vegn a frida fetg spert cun novas situaziuns ed entras siu grond potenzial da reproducziun sa el serevegnir spert d'ina digren», constatescha *Patrizio Decurtins* dalla partiziun selvaschina e catscha digl Uffeci da catscha e pesca dil cantun Grischun. Mesiras pli rugurusas per proteger ils cavreuls ein buca previstas digl uffeci. **Pagina 5**

«Resgiar lenna a maun era enzatgei sco ina canzun.»

Betg da smirvegliar che Arnold Spescha sco musicant passionà scriva quai en sia columna. – Pagina 12

Sontgaclau sin viseta a Schlans

Igl usit da Sontgaclau viva, era en vitgs pigns sco a Schlans. Sco en biars auters loghens ei la giuventetgna era leu responsabla per la tgira da quella tradiziun. La sonda sera ha igl um cun barb'alva en vestgü d'uestg visitau las casadas da Schlans. Avon ch'el fetschi quei cun siu fumeigl han stgalins d'in rolli annunziau sia viseta. Quei secapescha era per garantir ch'ils affons seigien ad uras a casa e buca pli per las vias entuorn. (fmr/hh)

Pagina 6

Servetsch d'abunents e da distribuziun: tel. 0844 226 226 mail: abo@somedia.ch

Il rolli ei semtgau per annunziar la viseta da Sontgaclau el vitg da Schlans.

Ils dus Sontgaclaus da Schlans ein semtgai per lur tura nocturna da casa tier casa tier affons e carschi plein tensiun.

El cudisch da «puccaus» ei nudau tgei ch'ei vegniug fatg dil bien ni forsa era meins igl onn ora.

Atras las streglias stgiras da Schlans

La sonda vargada ei igl usit da Sontgaclau vegnius commemoraus. Sontgaclau e sia suita ein serendi da casa tier casa per regalar nuschs e piziultas, mo era per far revista dil curriu e passau igl onn vargau. Aschia era a Schlans nua ch'igl um cun barb'alva ei serendius atras las streglias stgiras dil vitg per far sias visetas.

HANS HUONDER/FMR

Uonn ei igl usit da Sontgaclau curdaus exactamein sil di da s. Nicolaus da Myra che ha viviu la fin dil tierz e l'entschatta dil quart tschentener. Davart la veta dil sogn ei pauc enconuscent. El ha viviu a Myra, in liug el sidvest d'Antalya en Terchia. Tenor veglia tradiziun eis el staus igl uestg da Myra. Sco biars auters cristians ei era el vegnius persequitau, arrestaus e torturaus. Quei ch'el ha artau ha el regalau als paupers. Da quella legenda dil buntadeivel s. Nicolaus deriva lu era igl usit da Sontgaclau, igl um che serenda da casa tier casa e reparta regals. Igl ei ina tradiziun che vegn tgirada en loghens cristians, aschia era en Surselva.

Sontgaclau e siu fumegl

La sonda, cura che la stgiradegna ha surpriu il surmaun dil di, han ils stgalins d'in rolli annunziu a Schlans la viseta da Sontgaclau. Cuort suenter eis el cumpariu alla sava digl esch casa cun siu fumegl. Entochen tard la sera ha el visitau in tschuppel casadas, buca mo quellus cun affons. Igl usit da Sontgaclau viva a Schlans pir che zacu, surtut era perquei ch'il vitg sur Trun ha adina era giu in tschuppel affons.

Dapresent dumbra Schlans rodund 70 habitontas e habitonts, da quels circa 15 affons da scoletta e scola ni pli pigns – in diember constant ils davos onns. La tradiziun da Sontgaclau viva surtut perquei ch'igl um en vestgiu d'uestg – tgie-

tschen ni blau – vegn apprezzau dalla famiglias. La tensiun tier biars affons ei strusch enzacu duront igl onn ora pli gronda.

Giuvens e restai giuvens

Ch'igl usit da Sontgaclau viva a Schlans ei il meret dall'uniun da giuventegna locala. Igl ei in'uniun empau speciala, per tgei ella consista buca mo – sco en biars auters loghens – da giuvnas e giuvens aunc buca maridai. «En noss'uniun sa mintgin esser, era ils pensiunai. La gronda part ei denton giuvenils», di *Silvan Cathomen* che presidiescha l'uniun dapi rodund nov onns. 21 activs e tschun passivs dumbra la cassiera *Selina Pfister* il mument.

Il di da Sontgaclau ei in dils impurtants eveniments annuals. «La gliud apprezzescha quei usit e per nus eis ei era ina caschun da sentupada. La sera cu nus havein finiu nossa tura, tschenein nus da cuminonza», di *Silvan Cathomen* e relata: «Bein enqual famiglia oriunda da cheu retuorna quella sera tier la tatta, tat, basatta ni basat per guder quella tradiziun.» Ils dus Sontgaclaus repartan mingamai lur incumbensa: In serenda tier las famiglias cun affons, l'auter tiels carschi.

Pliars activitads

L'Uniun da giuventegna Schlans che ha saviu festivar il giubileum da 40 onns igl onn vargau cun in concert d'Alexi e

Marcus, ei ina dallas petgas dalla cuminonza dil vitg ch'ei vegnius tuccaus grevamein dall'aua gronda il november 2002. Lavur cumina, la parada per la fiasta dil Cor da Jesus, la participaziun alla fiasta da s. Placi a Mustér ni las finiastras d'advent ein occasiuns els mauns dall'uniun. «Las finiastras d'advent coordinein nus ed organisein lu paucs dis avon Nadal in apéro el vitg», di *Selina Pfister*. Uonn vegn quei apéro purschius ils 20 da december. Sper l'uniun da giuventegna procuran la Pro Schlans, il club da skis ed il club da jass che la pintga cuminonza dil vitg viva. Ina part essenziala da quella ei igl usit da Sontgaclau che s'auda per quest onn tiel vargau.

In ulteriur interessant program

Ils 18 arranschaments da TujetschVivaCultura igl onn 2025 ein vegni visitai dad 870 persunas. Fetg interessants e voluminus ei era il program pigl onn 2026. El cuntegn danovamein in tschuppel referats, prelecziuns, visetas ed excursiuns; tut en tut ualti bein tontas occurrenzas sco uonn.

HANS HUONDER/FMR

TujetschVivaCultura ei ina purschida d'arranschaments d'informaziun e divertiment organisada communablamein dil Forum cultural Tujetsch, il Museum La Truaisch e la Cuminonza dalla possessuras e dils possessurs da secundas habitaziuns da Tujetsch. Il program annual ei sesviluppau ils davos onns ad ina purschida essenziala d'interessants arranschaments ella Val Tujetsch e per part suls cunfins da quella ora. Il program pigl onn 2026 ch'ei cumpariu quels dis en

fuorma d'in flyer ei danovamein fetg varions ed envidonts.

Interessanta purschida

Il responsabel per la purschida da TujetschVivaCultura, *Tarcisi Hendry*, ei perschadius: «Il program da TujetschVivaCultura ei nudaus ell'agenda da biaras Tuatschinas e biars Tuatschins, mo era tier possessuras e possessurs da secundas habitaziuns.» Quei fa buca surstar, per tgei ils programs dils davos onns ein stai fetg attractivs e carmalonts e quel pigl onn 2026 dat ella medema crena. El

cumplegia attractivs referats da persunas bein enconuscentas, excursiuns e spasegiadas tematicas, mo era caschuns da guder e discutir communablamein per exempel cun films ni tier exposiziuns.

Lentschatta dil program vegn fatga sonda, ils 3 da schaner 2026 cun in referat dil geolog *Adrian Pfiffner* davart eveniments natirals extremis en Svizra. Il fevrer ei *Simon Bundi* en roda cun siu referat davart 100 onns automobilad el Grischun ed il mars referescha il historicher *Jon Mathieu* davart ils bulius ella moderna. Terminaus vegn il program il november cun ina prelecziun da *Gion Battista Manetsch* davart Mumpé Medel – ils Gualsers e lur historia. Il flyer fa era attents sils concerts el rom dalla retscha «Buna sera Tujetsch» che han liug el Hotel Mountain Lodge, il Hotel Krüzli ni la Grünbär. Ils terminis da quels vegnan comunicai successivamein, in ei denton gia fixaus: Ils 27 da december 2026 concerteschan *Pascal Gamboni* e *Severin Brugger*.

2025 cun 870 interessai

Igl onn 2025 han 870 persunas visitau ina dallas 18 occurrenzas da TujetschVivaCultura. «Danovamein havein nus saviu far l'experiencescha con vivs, marveglius e colligai ch'ils indigens e hosps ein culla natira, la historia e la cultura dalla

Ils differents arranschaments da TujetschVivaCultura igl onn 2025, sco quel cun Bertilla Giossi, han attrat en tut 870 interessentas ed interessents.

FOTO MAD

Val Tujetsch», constatescha *Tarcisi Hendry* che tila ina bilanza positiva dil program: «Tschun referats ella Sala Cristalla, quater excursiuns tematicas sco era pliars sentupadas culturalas han formau il program annual. Dall'architectura e mistregn alla cultura viva d'unviern e dil tscheiver entochen agl art, musica, film, historia e la geologia. Mintga occurrenza ha prestau sia contribuziun per in onn

cultural e multifar.» Eveniments tut specials seigien stai l'avertura dil niev archiv cultural, la sentupada dils vischins da Tujetsch, Medel e Mustér a Stagias, la spasegiada geologica a Nalps e culturhistorica a Rueras. Mo lu era il di dil museum ed archiv, la FotograVia 2025, sco era l'investa ella historia da nossas vals e vitgs dalla vart seniastra ed ella pissiun dil cavar cristallas.

RECLAMA

GEMEINDE MELS

Mit rund 9500 Einwohnern ist Mels die grösste Gemeinde im Sarganserland. Das ausgeprägte Vereins- und Dorfleben bietet einen regionalen Treffpunkt für Jung und Alt und schafft Lebensqualität für alle.

Für unser Front Office suchen wir per 1. April 2026 oder nach Vereinbarung eine/n

Sachbearbeiter/in Front Office (80–100%)

Für unser Bauamt suchen wir per 1. März 2026 oder nach Vereinbarung eine/n

Projektleiter/in Hochbau (80–100%)

Nähere Informationen: www.mels.ch/offenstellenlehrstellen/81652 oder QR-Code.

